

A KÖNYVTÁROS EGYESÜLETEK NEMZETKÖZI SZÖVETSÉGÉNEK
/IFLA/ 31. /HELSINKI, 1965./ és 32. /HÁGA, 1966./ KONGRESSZUSA
HATÁROZATOK, AJÁNLÁSOK

Dáczér Éva

Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ

Az IFLA 1929-ben alakult meg azzal a szabályzatban lefektetett célkitűzéssel, hogy előmozdítsa a könyvtári területek közötti együttműködést. A szabályzatnak megfelelően évenként ülésezik. Az ülések anyagát az "Actes du Conseil de la Fédération Internationale des Associations de Bibliothécaires" c. kiadvány folyamatosan közreadja. A kiadvány az IFLA kongresszusi anyagán kívül a tagegyesületek ill. nemzeti könyvtárak évi beszámolóját is tartalmazza. Az IFLA másik fóruma a "LIBRI An International Library Review" /Köpenhága/ c. folyóirat, mely rendszeresen tájékoztat az IFLA tevékenységéről, publikálja a kongresszusi alkalomra készült jelentéseket.

Az IFLA célkitűzései között szerepel nemzetközi kongresszusok rendezése a könyvtárügy valamely kérdéséről. Az eredetileg 5 évre tervezett kongresszusokból ezideig 4 valósult meg: 1929 /Róma/, 1934 /Madrid/, 1955 /Brüsszel/, 1961 /Párizs/. Az első kettő eredményezte a nemzeti könyvtári egyesületek megteremtését Olaszországban és Spanyolországban. A legutóbbi, a párizsi katalógizálási kongresszus feltárta a könyvtárak munkájában érvényesülő ellentétes gyakorlatot, és felhívta a figyelmet a testületi szerzőnek, mint rendszőnek a növekvő jelentőségére.

Az IFLA munkája tulajdonképpen a végrehajtó bizottságban, a szakbizottságokban és az osztályokban folyik. A szakbizottságok a könyvtárügy valamely területével, az osztályok pedig a különböző könyvtár típusokkal foglalkoznak. Az IFLA tevékenységében a legutóbbi évekig az általános könyvtárügyi, ill. nemzeti, egyetemi, köz-könyvtári kérdések kaptak teret, és ennek megfelelően alakultak a bizottságok és osztályok is. A szakkönyvtárak nemzeti egyesületei inkább a FID-hez kapcsolódtak. Az utóbbi kongresszusokon azonban, különösképpen az 1965-ben, Helsinkiben tartott 31. kongresszuson nagy érdeklődés mutatkozott a szakkönyvtári problémák, a szakkönyvtáraknak a kultúra terén, a műszaki életben, a népgazdaságban, azaz a tájékoztatásban kifejtett értékes szerepük iránt. Plenáris ülés foglalkozott a szakkönyvtárak fejlesztésével, javaslatok hangzottak el a fejlesztés módszerére nézve.

Az IFLA továbbfejlesztéséhez hozzájárult az 1939-ben létesített "Sevensma díj". E jutalommal fiatal könyvtárosokat kívánnak arra ösztönözni, hogy szakmájukkal elmélyültebben foglalkozzanak.

A könyvtárügy fejlődésével az IFLA tagegyesületeinek száma nő /1929-1960. között 82 egyesület 46 országot képviselt/, és szerteágazóbbá válik szervezeteinek tevékenysége. Gyarapodik a bizottságok, osztályok száma. Időről-időre osztódásszerűen kiválik a nagy területeket összefogó bizottságokból, először alszerveként, később önálló léttel egy-egy új bizottság, osztály. Azonban nemcsak az IFLA kebelén belül észlelhető fejlődés, de erősödik kapcsolata más, a könyvtárügyet érintő nemzetközi szervezetekkel, szövetségekkel /FID1/, IATUL2/, AIL3/, UNESCO4/.

Az IFLA évi kongresszusai között tovább folyik a munka a bizottságokban és osztályokban az előzetes kongresszuson elfogadott határozatoknak és ajánlásoknak megfelelő program szerint. Az aktívabb bizottságok és osztályok két kongresszus között is üléseznek, szervezik a célkitűzések megvalósítását; a passzívabbak csupán a kongresszusi időszakra hagyatkoznak.

Mivel a legközelebbi jövő feladatát, a bizottságok és osztályok évközi programját a határozatok és ajánlások szabják meg, úgy véljük, hogy a magyar műszaki könyvtári és dokumentációs intézmények számára tanulságos lehet az IFLA 31. és 32. kongresszusán elfogadott néhány, a műszaki tájékoztatásügy szempontjából jelentős bizottság és osztály ajánlásának, határozatának a közlése teljes vagy szükségnek megfelelően rövidített terjedelemben.

NEMZETI ÉS EGYETEMI KÖNYVTÁRAK OSZTÁLYA

A 31. kongresszus határozatai: K.HUMPHREYS jelentése alapján megvizsgálták immár másodszor a nemzeti könyvtárak funkcióinak problémáját, és hangsúlyozták, hogy a régebbi és nagy nemzeti könyvtárak bocsássák tapasztalataikat az új hasonló, kialakulóban lévő, vagy a jövőben létesülő intézmények rendelkezésére. A jelentés végző szövegét átadják a "UNESCO Bulletin for Libraries" c. folyóiratnak.

- 1/ Fédération Internationale de Documentation = Nemzetközi Dokumentációs Szövetség
- 2/ International Association of Technological University Libraries = Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége
- 3/ Association of International Libraries = Nemzetközi Könyvtárak Szövetsége
- 4/ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization = Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete

A 32. kongresszuson nem születtek határozatok. Az ülésen három fontos előadás hangzott el:

1. K.KÖSTER beszámolt a "Deutsche National Bibliographie" összeállításában alkalmazott számítógép körüli tapasztalatokról;

2. K.HUMPHREYS foglalkozott a szakemberek jelentőségével a nemzeti és egyetemi könyvtárakban;

3. A.P.DANTON a szakembereknek a könyvszerzeményezésben betöltött jelentőségéről beszélt. Javasolták, hogy az IFLA Végrehajtó Bizottsága nyerje meg a UNESCO támogatását egy regionális vagy nemzetközi szeminárium szervezésére a könyvszerzeményezés elveiről és módszereiről, különös tekintettel a szakemberek alkalmazásáról a nemzeti és egyetemi könyvtárakban.

EGYETEMI KÖNYVTÁRAK AL-OSZTÁLYA

A 31. kongresszuson nem hoztak határozatokat. Ismertették és befejezték a körlevél-felmérésen alapuló jelentést, amely a több funkcióju /nemzeti, regionális, városi/ egyetemi könyvtárakkal foglalkozott. Komplex feladatok nagyobb felelősséggel járnak, ehhez nagyobb pénzügyi támogatás, hely, létszámigény szükséges. Informatív beszámoló hangzott el a lengyel és svéd egyetemi könyvtári helyzetről, továbbá a Szovjetunió egyetemi könyvtárai közötti együttműködésről.

A 32. kongresszuson P.POINDRON imsertette az 1965. évben Liègeben, az egyetemi könyvtárakról tartott kollokvium anyagát. Ajánlást nyújtott be az Al-Osztály helyett külön Egyetemi Könyvtári Osztály alakítására. Az ajánlás megvitatását a következő IFLA-ülésre halasztották.

SZAKKÖNYVTÁRAK OSZTÁLYA

A 31. kongresszus határozatai:

1. A Szakkönyvtárak Osztályán belül alakuljon meg a Csillagászati Könyvtárak Al-Osztálya és kezdje meg tevékenységét;

2. Az e célra kinevezett bizottság folytassa a javasolt szakkönyvtári útmutató összeállítását 1966. szeptember 1-re; 1967.szeptember 1-re pedig az első iv Afrikáról publikálva készüljön el.

A 32. kongresszus határozatai:

1. A Bizottság felfüggesztette ténykedését az "International guide to special libraries" című kiadvány közreadása érdekében, te-

kintettel a UNESCO, FID és a kiadóvállalatok küszöbön álló, valamint a közelmúltban megjelent hasonló jellegű kiadványaira;

2. Az IFLA 1966. szeptember 14-i plenáris ülése nagy érdeklődést mutatott a szakkönyvtárosok és dokumentalisták képzése iránt. Elfogadták, hogy az IFLA létesítsen kapcsolatot és kezdeményezzen együttműködést a FID-nek a dokumentalisták képzésével foglalkozó osztályával, mégpedig egy olyan bizottságon keresztül, amelynek tagjai a Bibliográfiai Bizottság elnöke, a Szakkönyvtárosok Osztályának elnöke és az AIL alelnöke.

3. A Szakkönyvtárosok Osztálya gyorsan növekedik, további alapszabályokat kell részére kidolgozni és megszavaztatni az 1967. ülészekon.

CSILLAGÁSZATI ÉS ASZTRONÓMIAI TÁRSASÁGOK KÖNYVTÁRÁNAK AL-OSZTÁLYA

A 32. kongresszus határozatai:

1. Elismerték tevékenysége alapján - Al-Osztálynak a Szakkönyvtári Osztályn belül;

2. A legközelebbi IFLA-ülésre összeállítanak egy előzetes "Utmutató"-t a csillagászati könyvtárakról.

A KÖZPONTI KATALÓGUSOK ÉS KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS BIZOTTSÁGA

A 31. kongresszus elhatározta az ajánlott 3/6-os nemzetközi orosz-angol nyelvű formanyomtatvány elfogadását, továbbá a Svéd Tudományos Könyvtár Egyesület javaslatára a nemzetközi kölcsönzés postaköltségének eltörlését.

A 32. kongresszus ajánlotta:

1. A formanyomtatvány központi előállítását;
2. a postaköltség eltörlése következményeinek felmérését;
3. a technikai újítások bevezetését /teleprinter, telex stb./ és a kapcsolat szorosabbá tételét a Gépesítési Bizottsággal.

KIADVÁNYCSERE BIZOTTSÁG

A 31. kongresszus határozatokat hozott:

1. A csereformula szabványosítására vonatkozó kérdőív körözésére;

2. A csere koordinálásának nemzeti szintű tanulmányozására;

3. a "UNESCO manuel of the exchange of publication" legközelebbi kiadásában a csere tárgyát képező kiadványok részleteire, a

- kiadványtípus /könyv, periodika, mikrofilm, térkép, hirdetés, egyéb grafikai dokumentum, gramofonlemez stb./,
- a kiadás ideje /új, 2-3 éves, régebbi stb./,
- csere-módozat - eszközre nézve.

A 32. kongresszus határozatai:

1. A nemzetközi csere nemzeti szintű együttműködésére vonatkozó tanulmányok gyűjtéséről;

2. a cseretevékenységben egy szabványos feladóvevény-tervezet kialakításáról. A Bizottság vállalta a könyvtári csere gazdasági vonatkozásának tanulmányozását előzetes felmérés alapján.

A HIVATALOS KIADVÁNYOK CSERÉJÉNEK AL-BIZOTTSÁGA

A 31. kongresszus határozatai:

1. A cserelehetőségek felőli teljesebb információ érdekében az összejövettel készítsen kérdőívet és juttassa el a lehető leggyorsabban a világ valamennyi érdekelt intézményéhez;

2. Javasolják, hogy az érdekelt intézmények között osszák meg a különböző afrikai államok hivatalos iratai beszerzésének felelősségét.

A 32. kongresszus határozatai: A különféle csereközpontok vezetői törekedjenek szoros kooperációra, hogy a kérdőív adatai mindig naprakész állapotban legyenek. Közölnék az Al-Bizottság elnökével a változásokat.

Az International Centre for African Social and Economic Documentation állítsa össze és gondozza az afrikai hivatalos kiadványok központi katalógusait az afrikai országoknak azokról a hivatalos kiadványairól, amelyeket a csereközpontok kapnak.

A csereközpont szabályos időközönként jelentse a nemzetközi központnak a kapott új címeket, és a sorozatokkal kapcsolatos szükséges változásokat. Az Al-Osztály igyekezzék az illetékes hivatalos fórumokat rávenni lista vagy bibliográfia összeállításának szükségességére azokban az országokban, ahol a hivatalos kiadványokról nem áll rendelkezésre bibliográfiai nyilvántartás.

PERIODIKÁK ÉS SZOROZATI KIADVÁNYOK BIZOTTSÁGA

A 31. kongresszus ajánlásai:

1. A "Bibliography of national repertoires of current periodicals" c. kiadvány végleges szövegének összeállítása és előterjesztése 1966. júniusra a UNESCO-nak.

2. A világ főbb nagy könyvtáraiban lévő periodika-osztályoknak megküldött kérdőív eredményeinek előterjesztése.

3. A "Practical guide for the cataloging of periodicals" c. kiadvány összeállítása a fejlődő országok számára.

4. A periodikák és sorozati kiadványok többnyelvű szótára előkészítési munkáinak felújítása.

A 32. kongresszus a következő határozatokat hozta:

1. A "Guide for cataloging periodicals and serial publications for the use of the developing countries" c. kiadvány előkészítése.

2. A vonatkozó terminológia sürgős meghatározása franciául, angolul, oroszul.

3. Kiterjesztése később más nyelvekre is.

Megemlítendő, hogy a napirenden szerepelt "Practical guide for the cataloging of periodicals to the use of the libraries of developing countries" c. kiadvány körébe tartozó periodikák összeállításához a következő meghatározásokat javasolták:

1. Periodikák: Szigorubb értelemben vett periodikáknak Franciaországban és más országokban olyan kiadványokat tekintenek, melyeket többretn szerkesztőség ad közre, jogilag jóváhagyott nevük van, elvileg előre meghatározott időközökben jelennek meg. Részeik, melyek általában tartalomjegyzéket foglalnak magukban, folyamatosan számozottak; közreadásuk meghatározatlan időre szól.

2. Számozott sorozatok, vagy - nem periodika jellegű - sorozatok azok a periodikák, melyeknek közreadása meghatározatlan időre folytatódik. Általában a kiadók testületi szerzők; nem előre meghatározott, szabályos időközökben jelennek meg; részeik számozása /kötetekbe foglalva, vagy nem/ nem követik egymást szükségszerű időrendben; részeik vagy kötetek tartalomjegyzékben felsorolt közleményeket foglalnak magukban; mások egyetlen munkát tartalmaznak egyetlen kötetben, részben vagy több kötetben, amely vagy egymásutáni számozásu, vagy nem.

3. A sorozatok vagy számozatlan sorozatok és kiadói sorozatok közös cím alá vont bibliográfiai egységeknek bizonyos csoportját alkotják. Ilyen csoportosítás kiindulhat

- egy vagy több személytől,
- testülettől /intézet, adminisztratív szervezet stb./,
- kiadótól.

A "sorozat" állhat egyetlen kötetes munkából, vagy folytatódhat több kötetben, sorozatban vagy periodikákban, közreadva következetes számszámrendben. Tovább osztható sorozatokra és alsorozatokra. Lehet számozatlan is.

KÖNYVTÁROSKÉPZÉS BIZOTTSÁGA

A 31. kongresszuson M.PIQUARD jelentésében beszámolt a Párizsban, 1965. májusában tartott kollokviumról, amelyen a különböző országok könyvtárosképzését hasonlították össze; továbbá összeállították azoknak a szakembereknek a jegyzékét, akik közreműködnek az európai szakmai oktatás helyzetét feltáró jelentés összeállításában.

32. kongresszus. Az ülés célkitűzése annak az ideiglenes dokumentumnak a vizsgálata volt, amelyik megkísérelte tisztázni a szakmai oktatás helyzetét a különböző európai országokban. Ezt a kb. 50 példányban rendelkezésre álló dokumentumot megküldték az érdekelt országok képviselőinek. A dokumentum vitaalapul szolgált, és lehetővé tette a Bizottságnak a kapott tájékoztatás kiigazítását. Rövidesen egy végső dokumentumot fognak felvázolni, hogy módot adjanak az európai szakmai oktatás állapotának megismerésére, megkülönböztetve a "könyvtáros" elnevezéssel illetett személyekre vonatkozó különféle kategóriákat és elnevezéseket.

SOKSZOROSÍTÁSTECHNIKAI BIZOTTSÁG

a 31. kongresszuson nem ülésezett.

A 32. kongresszuson az alábbi határozatokat hozták:

1. A UNESCO felkérésére a Bibliothèque Nationale /Párizs/ készítette egy jelentést a mikrokópiák bibliográfiai ellenőrzésére, amelynek a végkövetkeztetéseit vizsgálva a Bizottság az alábbiakat javasolja:

a/ Folytatni kell a módszerek tanulmányozását, hogy valamennyi országban jobb legyen a mikrokópiák bibliográfiai ellenőrzése, figyelembe véve az USA-ban e tekintetben már elért eredményeket;

b/ Az IPLA-nak a FID-del együtt meg kell vizsgálnia a mikrokópiák katalógizálásának problémáját. Tanulmányozza /kereskedelmi forgalomban nem kapható/ új reprodukciókra vonatkozó nemzetközi terv létesítésének lehetőségeit, mégpedig egyelőre tapasztalati célból csak egy szűk tárgykörre szorítkozva.

2. Figyelembevéve az új német szerzői jogvédelmet /1965.IX.9./, amely jogvédelmet biztosít a könyvtárak számára, ill. könyvtárak által előállított fotoreprodukciókra, a könyvtárak által sokszorosított kiadványok tekintetében tervezet-vázlat készítését ajánlották.

BIBLIOGRÁFIAI BIZOTTSÁG

31. kongresszus. Rómában javasolták a Bibliográfiai Bizottság megalakítását. /Actes Conseil, 30^a session, Rome, 1964-65./ Az elnök, dr. SANKOV kidolgozta a Bizottság azonnali tennivalóit. A munka menetét három irányban javasolta elkezdeni:

a/ A bibliográfia elmélete a könyvtárügy és dokumentáció legfontosabb kérdéseiről;

b/ A könyvtárak közötti nemzetközi együttműködés előmozdítása bibliográfiai tevékenységükkel kapcsolatban;

c/ Az IFLA és más nemzetközi szervek, főleg a FID között szorosabb kapcsolat létesítése.

A 32. kongresszus munkaterve szerint a Bizottság a következőkkel fog foglalkozni:

1. A bibliográfia helye a tudományos és műszaki információrendszerben.

2. A könyvtár mint a bibliográfiai tájékoztatás központja.

3. A bibliográfia készítésének automatizálási és gépesítési lehetőségei, problémái.

4. Nemzetközi együttműködés a bibliográfia terén. Javasolják, hogy minden könyvtári egyesület, nemzeti, központi szakkönyvtár, bibliográfiai központ küldje meg a Bizottságnak a felmérést a kurrens bibliográfiai információs munkáról 1966. júniusig, hogy felhasználhassák az 1967. évi IFLA kongresszuson. A Bizottság munkatervében jelentős helyet foglalnak el a nemzetközi bibliográfiák bibliográfiája összeállítási tervénél felmerült előzetes észrevételek.

SSS

DÁCZER, É. Mrs.: The 31st and 32nd Congresses of the International Federation of Library Associations /IFLA/ in Helsinki, 1965 and in The Hague, 1966. Decisions, recommendations

IFLA was founded in 1929 with the aim to further cooperation among the various fields of library work. It convenes annually and the material of its congresses is continuously published in "Actes du Conseil de la Fédération Internationale des Associations de Bibliothécaires".

The work of IFLA is actually carried out in the executive committee, the special committees and departments. The special committees deal with a certain field of librarianship, while the departments deal with the various types of libraries.

With the development of librarianship, the number of the member associations of IFLA is increasing, and the activity of its organizations becomes more far-reaching. The number of committees and departments is also growing.

The immediate tasks and the yearly programme of the committees and departments are laid down in the decisions and recommendations.

The most important decisions and recommendations of some of the departments and committees passed at the 31st and 32nd sessions of IFLA, are dealt with from the point of view of the information work of Hungarian technical libraries and documentation institutions. A survey of the successive congress decisions and recommendations in the various committees and departments provide the means to follow up the realization of the work plans, and also give a full picture about the activities of IFLA.

:0:

:

ДАНЕР, Е.: 31-ый и 32-ой Конгрессы Международной Федерации библиотечных ассоциаций в Хельсинки /1965г./ и в Гааге /1966г./.
Решения, рекомендации.

Международная Федерация библиотечных ассоциаций "ИФЛА" была создана в 1929 году с целью содействия сотрудничеству в различных областях библиотечного дела. Совещания Федерации происходят раз в год. Материалы совещаний регулярно публикуются в издании "Actes du Conseil de la Fédération Internationale des Associations de Bibliothécaires".

Работа "ИФЛА" проводится в исполнительном комитете, в специальных комиссиях и в отделах. Специальные комиссии занимаются всеми областями библиотечного дела, а отделы - различными типами библиотек.

Параллельно с развитием библиотечного дела растет число библиотечных ассоциаций-членов "ИФЛА" и разворачивается деятельность ее организаций. Увеличивается число комиссий и отделов.

Предстоящие задачи, годовые программы комиссий и отделов предусмотрены решениями и рекомендациями.

В дальнейшем изложено несколько решений и рекомендаций отделов и комиссий, а также 31 и 32 сессий "ИФЛА", считающихся важными для информирования венгерских технических библиотек и документационных учреждений. Последовательное рассмотрение решений и рекомендаций конгрессов по тем же самым комиссиям и отделам дает возможность сделать за осуществлением рабочих планов и дает обзор деятельности "ИФЛА".

DÁCZER É. Frau: 31. /Helsinki 1965/ und 32. /der Haag 1966/
Kongress der Internationalen Union der Bibliothekarvereine /IFLA/.
Beschlüsse und Empfehlungen

Die IFLA wurde in 1929 mit der Zielsetzung gegründet die Kooperation zwischen den verschiedenen Gebieten des Bibliothekswesens zu fördern. Jährlich werden Sitzungen abgehalten, deren Material in der Publikation "Actes du Conseil de la Fédération Internationale des Associations de Bibliothécaires" fortlaufend veröffentlicht wird.

Die Tätigkeit der IFLA wird eigentlich im Exekutivkomitee, in den Fachkomitees und in den verschiedenen Gruppen geführt. Die Fachkomitees befassen sich mit irgendeinem Gebiet des Bibliothekswesens und die Gruppen mit den verschiedenen Bibliothekstypen.

Mit der Entwicklung des Bibliothekswesens nimmt auch die Zahl der IFLA-Mitgliedsvereine zu, wodurch die Tätigkeit ihrer Organe weitverzweigt wird; die Zahl der Komitees, der Gruppen vermehrt sich fortlaufend.

Die Aufgaben der nahen Zukunft, sowie das Jahresprogramm der Komitees und der Gruppen werden in den Beschlüssen und in den Empfehlungen festgelegt.

Einige wichtige dieser Beschlüsse und Empfehlungen werden vom Standpunkt der Informationstätigkeit der ungarischen technischen Bibliotheken und Dokumentationsstellen mit Bezugnahme auf die Arbeit gelegentlich der 31. und 32. Tagung der IFLA geschildert. Die zeitlich aufeinander folgenden Kongressbeschlüsse und -empfehlungen der Komitees und Gruppen bieten eine Möglichkeit die Verwirklichung der Arbeitspläne zu verfolgen, und geben dadurch eine Übersicht der Tätigkeit der IFLA.

" " " "